

דף יז.

עין משפט א.

או"ח סימן תפז סעיף א

א. בתפילת ערבית, שחרית ומנחה אומר ג' ראשונות וג' אחרונות ובניהם קדושת היום, שהם אתה בחרתנו וכו', ותתן לנו וכו' ה, זמן חרותנו ואח"כ יעלה ויבא, והשיאנו וחותם מקדש ישראל והזמנים א. אם אמר מקדש השבת וחזר בו תוך כדי דיבור ב יצא, אחרי שהוא יודע ג

ת. את יום טוב מקרא קודש, ומנהגינו לומר את יום חג המצות הזה זמן חרותנו מקרא קודש זכר ליציאת מצרים, ואין אומרים באהבה מקרא קודש, שהרי כבר אמר אהבה ב-ותתן לנו ה' אלוקינו "באהבה" מועדים לשמחה, אבל כשחל השבת אומרים פעמים באהבה ובלבוש כתב הטעם. ומנהג הספרדים לומר פעמים באהבה גם כשחל ביום חול. כה"ח אות ד'.

א. כתב הרב בית יהודה דאם התפלל תפילת שמונה עשרה ביו"ט והזכיר יעלה ויבא בעבודה אע"פ שלא קבע ברכה בפני עצמה יצא כמו בשבת בסי' רס"ח סעיף ד'. וכן אם התפלל של יום חול ונזכר אחר המחזיר שכינתו לציון קודם שהתחיל מודים מזכיר של יו"ט וגומר התפלה, אבל אם התחיל מודים ואח"כ נזכר ועדיין לא עקר רגליו חוזר לאתה בחרתנו וגומר התפלה, אבל אם עקר רגליו או שאמר יהיו לרצון אף שלא עקר רגליו חוזר ומתפלל של יו"ט. כה"ח אות ו'.

ובפי' והשיאנו ישנם כמה פירושים או מלשון רוממות וגדלות, או מלשון והאר פנינו ועינינו מלשון כיצד משיאין משואות או מלשון יעלה זכורנו לפניך לטובה. כמו ישא פרעה ותרגמו "ידכרינך", וי"א מלשון ואשא אתכם על כנפי נשרים ומתפללים שיגיע הזמן שיצוה לעננים שישאנו בכל מועד ומועד לירושלים.

והנכון הוא מלשון וישא משאת מאת כולם שעניינו דורון דהיינו ברכת מועדיך. כה"ח אות ד'.

ב. היינו שחזר ואמר מקדש ישראל והזמנים, אבל אם חיסר מילת מקדש ואמר רק ישראל והזמנים בתוכ"ד לא יצא, כ"כ בא"א אבל בכף החיים אות י"א כתב דיצא בדיעבד.

והוא שיהיה יותר מכדי דיבור בשתיקה יש להקל וא"צ לחזור. כה"ח אות י"ב. גם בלא עבר כדי דיבור שמהני היינו בלא התחיל מילת רצה אבל אם התחיל אפי' מילה אחת של רצה הוי הפסק וצריך לחזור לראש. כה"ח אות י"ג.

ג. אבל אם סבר שהיום שבת ונזכר תוך כדי דיבור לא יצא, וכמ"ש השו"ע בסי' ר"ט, ובכף החיים שם אות ג', אבל רוב הפוסקים ס"ל דיצא. מ"א ס"ק ב', ופר"ח ומ"ב אות ה'.

שהוא יו"ט.

א. ב. אם חל בשבת אומר את יום השבת הזה ^ד ואת יום חג המצות הזה, וחותם מקדש השבת ^ה וישראל והזמנים.

ואין אומרים ברכת מעין שבע ^ו.

ומשמע דאם לא נזכר כלל וחתם בשל שבת לא יצא, והיינו דוקא בלא הזכיר של יו"ט באמצע אבל אם הזכיר יו"ט באמצע יצא כמו בסי' רס"ח סעיף ד' בהזכיר של שבת באמצע דיצא.

והא"ר הקשה על דברי המ"א מכאן לסי' רס"ח ס"ק ה' דדבריו סותרים, והסיק הכף החיים באות ט"ו דלא יצא כיון ששינה ממתבע שתיקנו חכמים, וכ"כ הברכי יוסף באות ב'. ואם חתם מקדש ישראל בלבד בלי והזמנים אם הזכיר יו"ט באמצע יצא. שם באות י"ז.

ד. ויש גירסא "את יום המנוח הזה" כגירסת רש"י, אך היום כמעט רוב העולם שגור בפיהם "את יום השבת הזה". אם חל ערב פסח בשבת י"א לכה דודי כולו וי"א רק מזמור לדוד לקבלת שבת. כה"ח אות ג'.

ה. מה שמקדים השבת לפני ישראל, כיון שהשבת מקודשת וקיימת מששת ימי בראשית, וא"צ קידוש ב"ד.

ו. ואם חתם מקדש ישראל והזמנים בלי שהזכיר שבת בחתימה יצא בדיעבד. כה"ח אות כ'.

ז. שנתקנה בשביל המאחרים בבכנ"ס שלא יזיקום המזיקים ובליל פסח שהוא ליל שימורים אין חשש, אך הרש"ש בספר נהר שלום כתב לאמרה כשאר יו"ט שחל להיות בשבת אע"פ שנראה שאין לה מקום מ"מ צריך לאמרה גם בליל פסח שחל להיות בשבת, וכן נהגו בבית אל ההולכים ע"פ תורת האר"י ז"ל לאומרו וכמו שכתב הרב שמן ששון בפתח עינים בסדר כוונת פסח, וכתב דלא כמו שכתב הרב אג"ן בהקדמת ספר דברי שלום, וכתב בכף החיים אות כ"ב דבכל מקום שיש מנהג לא אמרינן ספק ברכות להקל, וא"כ כל אחד ומנהגו, ועכ"פ בכל מקום שהוא חדש ואין להם מנהג קבוע אין לאומרו ע"פ דברי מר"ן השו"ע וזה עדיף, אבל אותם מקומות שנהגו להתפלל ע"פ כוונת האר"י ואומרים אותו מקדמת דנא יש להם על מה שיסמוכו, ואין לעשות מחלוקת ח"ו בשביל זה דברכות אינם מעכבות.

גם למקומות שאין אומרים ברכת מעין שבע מ"מ אומרים ויכולו בקול רם עד לעשות, וקדיש שלם. כה"ח אות כ"ג.

אור"ח סימן תכה סעיף א

עין משפט ב.

א. ר"ח שחל להיות בשבת בערבית ז' בשחרית ובמנחה מתפלל של שבת ואומר יעלה ויבא בעבודה, ואינו מזכיר של שבת ביעלה ויבא ח'.

א. ב. מוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון שבעה ט בסדר היום ואומרים קדיש י, ובספר השני קורא מפטיר כ מוביום השבת וכן ובראשי חדשיכם עד סוף הפרשה, ומפטיר השמים כסאי ל, חוץ מר"ח אלול מ שאם חל בשבת מפטירין עניה סוערה נ כדי שלא להפסיק בז' דנחמתא.

הגה: וי"א דגם בר"ח אלול שחל בשבת מפטירין השמים כסאי ט, וכן נוהגים במדינות אלו ע, אבל ר"ח אב שחל בשבת מפטירין שמעו, וי"א השמים כסאי וכן עיקר פ במקום שאין מנהג.

הגה: אם חל ר"ח בד' פרשיות שהם שקלים, זכור, פרה והחודש, אין מפטירין

ז. ואם לא אמר יעלה ויבא בערבית אין מחזירין אותו, אבל אם זה חוה"מ מחזירין אותו גם בערבית.

ח. לפי שכבר הזכיר בברכה רביעית, וכן בברה"מ אומר יעלה ויבא אחרי רצה, ואינו מזכיר של שבת שכבר הזכירו ברצה. כה"ח אות ד'.

ט. דלכתחילה אין המפטיר עולה במנין ז'.

י. אך מנהג בני אשכנז לומר רק קדיש אחד על שניהם, ובני ספרד אומרים קדיש על כל אחד, כה"ח אות ו'.

כ. ובברכות ההפטרה אינו מזכיר של ר"ח כמ"ש בסי' רפ"ד סעיף ב', ובמ"א בסי' ש"ץ ס"ק ז' כתב דבחוה"מ סוכות מזכיר של סוכות וחותם והזמנים משום דחלוק בקורבנותיו בכל יום, וכל אחד ומנהגו בזה, ועיין בכה"ח אות ז'.

ל. ויש בה ענין ר"ח, שנאמר והיה מידי חדש בחדשו. ואם שכח וקרא הפטרת השבוע וכבר בירך קורא "השמים כסאי" בלא ברכות, מ"ב אות ד'.

מ. שאין מדלגין ג' דפורענות ולא ז' דנחמה, ב"י.

נ. אבל אחרי עניה סוערה אומר פסוק ראשון ואחרון של השמים כסאי, כה"ח אות י"א.

ס. שיש בה שניהם נחמת ציון ור"ח.

ע. באשכנז, אבל בספרד נהגו כפסק השו"ע.

פ. וביאור הגר"א דחה סברא זו ופסק כדעה ראשונה שמפטירין שמעו.

השמים כסאי אלא הפטרת ד' הפרשיות.

או"ח סימן תצ פני"ה ט

ט. שבת שחל בחוה"מ בערבית ושחרית ומנחה מתפלל כדרכו ז' בשבת ואומר יעלה ויבא בעבודה ק', ובמוסף אומר מוסף של שלש רגלים ר' אלא שמזכיר של שבת ואומר ותתן לנו את יום השבת הזה ויום חג המצות הזה, וכן אומר את מוספי ש' יום השבת הזה ויום חג המצות הזה, וחותם מקדש השבת וישראל והזמנים. מפטירין בשבת חוה"מ "היתה עלי" ת.

הגה: ואין מזכירין בברכת ההפטרה לפסח א' לא באמצע ולא בחתימה.

הגה: נוהגים לומר שיר השירים ב' בשבת של חוה"מ, ואם חל שבת ביו"ט האחרון אומרים אותו באותו שבת וכן הדין בסוכות עם "קהלת",

צ. ואם אמר אתה בחרתנו והזכיר שבת יצא י"ח וא"צ לחזור, שם אות ס"ו. וכן אם חתם בחוה"מ מקדש השבת וישראל והזמנים אינו חוזר. שם אות ס"ז.

ק. ואין מזכיר בה שבת. שם אות ס"ט.

ר. ואם התפלל מוסף שבת בלבד לא יצא וצריך לחזור. שם אות ע' מברכי יוסף.

ש. ואם אמר את מוסף אינו חוזר.

ת. שמדברת בענין תחיית המתים שעתידה להיות בניסן, והנצחון על גוג ומגוג יהיה בתשרי. כ"כ רב האי גאון, טור. ט"ז ס"ק ד'.

א. שהרי אם לא היה שבת לא היו אומרים הפטרה, לבוש. ב"ח. ט"ז ס"ק ה'. אבל בשבת חוה"מ סוכות מזכירין לפי שחג הסוכות חלוק בקרבנותיו, והב"ח כתב לפי שבסוכות גומרים בו ההלל וכל יום הוא כרגל בפני עצמו, וכ"כ המ"א בס"ק ז'.

ו. אך מסתימת דברי מר"ן השו"ע אין הבדל, בין חוה"מ סוכות לפסח ובשניהם אין מזכירין, וכ"כ הברכי יוסף, ומנהג אשכנז בחוה"מ סוכות מזכירין אבל מנהג הספרדים בירושלים שאין אומרים בשניהם, וכתב בכף החיים אות ע"ח דאין מנהג ירושלים ברור אצל הספרדים.

ב. מפני שהוא מדבר בגאולת מצרים, ובחג השבועות קוראים מגילת רות שאבותינו קיבלו התורה ונתגיירו.

ונוהגים לומר "רות" בשבועות. והעם נהגו שלא לברך עליהם ^א על מקרא מגילה ולא על מקרא כתובים.

עין משפט ג.ד. או"ח סימן תצ סעיף ב.

ב. יום ג' שהוא חוה"מ ערבית ושחרית ומנחה מתפלל כדרכו בחול ואומר יעלה ויבא בעבודה, ואם לא אמרו מחזירין ^ד אותו. וכן מזכירו בברכת המזון, ואם לא אמרו אין מחזירין אותו ^ה.
במוסף מתפללין כדרך מוסף של יום טוב.

הגה: אלא כשמגיע ע"י משה עבדך מפי כבודך כאמור אומר והקרבתם עולה וכו' עד ושני תמידין כהלכתן.

או"ח סימן תכה סעיף ג.

ג. ה. ר"ח שחל להיות בשבת כולל במוסף בברכה רביעית שבת ור"ח ^ו וחותרם מקדש השבת וישראל וראשי חדשים ^ז.

ג. והט"ז בס"ק ו' כתב דהמברך הוי ברכה לבטלה, אבל הב"ח והלבוש והמ"א כתבו לברך וכל אחד ומנהגו אך עדיף לברך עליהם בלי שם ומלכות. כה"ח אות פ"א.

ד. ואפי' בערבית, ולא דומה לערבית דר"ח דאין מחזירין אותו משום דאין מקדשין בלילה.

ה. דאם רוצה אינו אוכל לא כן בתפלה. ט"ז ס"ק א'.

ו. וְשֵׁנִי שמוניחים מוסף שבת ואומרים אתה יצרת, וכדי לפרסם שהוא ר"ח, ואם טעה והתפלל מוסף שבת במקום שבת ור"ח ואמר יעלה ויבא בעבודה, לדעת הרדב"ז צריך לחזור ולומר מוסף שבת ור"ח, אבל לדעת הפר"ח א"צ לחזור אלא יכוון עם הש"ץ, ואם התפלל ביחיד א"צ לחזור דספק ברכות להקל. ואם לא הזכיר יעלה ויבא ואמר רק מוסף שבת בלבד חוזר. כה"ח אות כ"ו.

ז. וְשֵׁנִי ואם חתם רק מקדש השבת יצא והוא שהזכיר ר"ח באמצע, כה"ח אות כ"ח. ושם באות כ"ט הביא סגולה נפלאה מכל צרה וצוקה ובפרט בזמן הדבר רח"ל שמידת הדין מתוחה לומר בכל ג' תפלות של ר"ח בסוף העמידה "עלינו לשבח עד אין עוד" ישר והפוך ז"פ, ופעם אחת יאמר אבגית"צ, וב"פ קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נורא, ויכוון בקר"ע שט"ן, ואח"כ יאמר על כן נקוה לך עד הסוף, ויכוון בסופי תיבות מהר"ה בתפארת עוזך

עין משפט ה.

או"ח סימן תקכז סעיף כב

כב. כה. אם נזכר ביו"ט ראשון שלא עשה עירובי תבשילין, אם הוא יו"ט של ר"ה אינו יכול לערב על תנאי אבל אם זה יו"ט של גלויות יכול לערב על תנאי^ח ויאמר כך: אם היום קודש אין צריך לערב כי מחיר חול ואם היום חול בעירוב זה יהיה מותר לנו לאפות ולבשל וכו'.^ט וי"א דאם אין לו דבר שבישל מאתמול לא מועיל בתנאי^י.

עין משפט ו.

או"ח סימן תקכח סעיף ב

עין לעיל דף טז: עין משפט ז

עין משפט ז.

או"ח סימן תקג סעיף א

א. אסור לאפות או לבשל או לשחוט ביו"ט לצורך מחר^כ, אפי' מחר

סופי תיבות תכ"ה, ואח"כ יאמר מזמור ז' בתהילים "שגיון לדוד" ע"כ, והוא מפרי עין חיים שער י"ט פ"ג.

ה. ואמירת התנאי מעכב. כה"ח אות קל"ז. והגם שלדעת הרמב"ם בפ"ו מהלכות יו"ט הלכה ט"ו אין לעשות עירובי חצירות ולא תבשילין בזה"ז על תנאי, פסק בשו"ע דלא כדבריו כיון שכמה גדולים חולקים על דבריו. כה"ח אות קל"ג.

ו. וי"א דיותר טוב לערב על תנאי מאשר שיסמוך על עירוב של גדול העיר. כה"ח אות קל"ח. וי"א דעדיף בכה"ג לסמוך על גדול העיר מאשר לערב בדרך תנאי נגד הרמב"ם, שם. וכך נוטה דעת הכה"ח שם, ובאות קמ"א.

ט. ואף שמערב על תנאי מברך על מצות עירוב, ואין זה כשאר ספק שאין מברכין מספק. מ"א ס"ק כ"ה. וי"א דאין לברך בתנאי וספק ברכות להקל ואין מברכין. כה"ח אות קל"ח.

י. ועירוב ע"י תנאי מהני רק לעצמו ולא לאחרים דלא התיירו רק בצניעא. כה"ח אות קמ"ב.

י. ונקטין כדעה ראשונה בשו"ע כסתם, וכ"כ במ"ב אות ע"ה. וע"כ יש לסמוך על גדול העיר.

כ. מבריינתא ביצה י"ז, ואסור להכין מיו"ט אחד לחבירו אפי' דבר שאינו מלאכה, וכ"ש היום שבקיאין בקביעא דירחא ויו"ט שני הוא חול. מ"א ס"ק א'.

וע"י עכו"ם דבר שאינו מלאכה מותר. כה"ח אות א' מא"א.

ה"ה שאסור לשטוף כלים מיו"ט לחבירו, ואפי' להביא יין מיו"ט לחבירו אסור, כ"כ

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הוא שבת ^ל או יו"ט. ואפי' בשני ימים טובים של ר"ה ^מ.

א. ב. מ"מ ממלאה האשה קדירה בשר ^נ, אע"פ שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת ^ס.

הגה: וכ"ש שיכול לשחוט ^ע ביו"ט אע"פ שאינו צריך אלא לכזית.

המ"א בסוף סי' תרס"ז, אם לא שזה שעת הדחק שלא ימצא בלילה בקל. והאיסור של הכנה מיו"ט לחבירו משום כבוד יו"ט שכתוב "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" אבל מה שהוא צריך ליום מחר שאחר היו"ט אסור לתקנו. מהלבוש. וגם בביה"ש של יו"ט הראשון אסור להכין עד שיהיה לילה ודאי ולא אמרינן ספק דרבנן לקולא לכתחילה, כ"כ המשב"ז אות א'. וה"ה שאסור להתחיל בהכנת אוכל נפש גם בעוד היום גדול אם משער שימשך הדבר ולא יוכל להנות ממנו עד לאחר שקיעת החמה. כה"ח אות ד'. ומה שאסור לבשל ביו"ט לצורך מחר היינו מיו"ט לחבירו, אבל לבשל בליל יו"ט לצורך מחר ודאי מותר כי זה יום אחד הוא. כה"ח אות ו'.

ל. בגמ' ביצה דף ב' ע"ב נלמד מקרא "והיה ביום הששי והכינו" וכו', חול מכין לשבת ואין יו"ט מכין לשבת, אבל ע"י עירוב תבשילין מותר כמבואר בסי' תקכ"ז.

מ. אף שקדושה אחת הם היינו רק להחמיר אבל לא להקל. ט"ז ס"ק א'.

נ. מברייטא שם בביצה, ואפי' נתנה כבר הקדירה על האש מותר לה להוסיף כדי שיהיה התבשיל טעים יותר, ב"י וט"ז ומ"א. ובדברים שע"י הריבוי לא יהיה טעים יותר כגון מים, אסור להוסיף אם כבר הקדירה על האש ויש בה די צורך היו"ט. והצולין הרבה חתיכות בשר ביו"ט יותר מהצורך אין לזה היתר אחר שהניח השפוד על האש, אבל בפעם אחת שזה טירחא אחת מותר. כה"ח אות י"ד.

ס. ולכתחילה לא תאמר בפירוש לצורך מחר, אבל בדיעבד אם אמרה כן מותר. כה"ח אות ט"ו.

ו. וכשמתבל כל חתיכה בפני עצמה ומטגנה הגם שאוכל מהם לצורך יו"ט שני אסור להרבות כיון שאין אחת משביחה חברתה. מ"א ס"ק ב' מרשב"א בתשובה שהביאו הב"י. כה"ח אות י"ז.

ע. דא"א לכזית בשר בלא שחיטת הבהמה, והוא שיש זמן להפשיטה ולמולחו ולבשלו או לפחות לצלותו. כה"ח אות ח"י.

הגה: ויכולה האשה לבשל הרבה קדירות פ ולאכול מכל אחת מעט ז.

א. ג. מה שמותר לאשה למלאות הקדירה בשר אע"פ שאינה צריכה אלא כזית, דוקא לפני סעודת יו"ט ק אבל אחר האכילה אינה יכולה לבשל ולומר אוכל ממנה כזית דזה הוי הערמה, ומ"מ אם עברה ובישלה ר מותר לאוכלו ש.

עין משפט ז. אר"ח סימן תקג סעיף ב

ב. ד. ממלא חבית של מים ומרתיחה אע"פ שא"צ אלא לשיעור קטן ת.

הגה: אבל צריך לשים החבית על האש בפעם אחת, אבל אסור להוסיף מים א אם כבר החבית על האש דטירחא שלא לצורך הוא.

עין משפט ט. אר"ח סימן תקז סעיף ו

ג. ז. מותר לאפות תנור מלא פת אע"פ שאינו צריך אלא ללחם אחד, ודוקא בתנורים קטנים ב שמתוך שהוא מלא, הפת נאפית יפה.

פ. אע"פ שכוונתה לצורך הלילה, ומיירי שכל קדירה מין אחר אבל אותו מין בב' קדירות אסור כיון שטעם ב' הקדירות שווין. ט"ז ס"ק ד'.

צ. משמע אפי' בטעימה, אך האחרונים כתבו דלא מספיק טעימה אלא שהעולם נהגו להקל כדעת המקילים בטעימה, וכ"כ המ"ב באות י"א.

ק. היינו סעודת קבע כסעודת הצהרים, אבל סעודת עראי כסעודת שחרית שאוכל רק מעט לא שמה אכילה. כה"ח אות כ"ג.

ר. יש מפרשים דאם הערימה אסור משום שהחמירו במערים יותר מן המזיד, וכ"כ הלבוש והפר"ח, אבל הט"ז בס"ק ד' ועוד פירשו דברי השו"ע אפי' בעבר והערים מותר כיון שאוכל ממנו מעט, וכ"כ המ"א.

ש. ואפי' יש לו תבשילין אחרים, ב"י בשם תשובת הרשב"א. מ"א ס"ק ג'.

ת. דחד טירחא הוא, מגמ' ביצה י"ז.

א. שאין המים משביחין עי"ז. מ"א ס"ק ה'. ואם מוסיף המים כדי שלא תתבקע הקדירה מותר. כה"ח אות ל"ה ממ"א שם.

ב. דוקא בתנורים שבזמנם שהיו מדבקין הפת בהם אבל היום גם בתנורים הקטנים אסור למלאותם פת שלא לצורך יו"ט. כה"ח אות ג"ה.

עין משפט י.

או"ח סימן תקכז פ"ב

כא. מי שלא עירב, כשם שאסור לו לבשל לעצמו כך אסור לו לבשל לאחרים אפי' בביתם, וגם אחרים אסורים לבשל לו, ואין לו תקנה אלא שיתן הקמה שלו ותבשילו לאחרים שערכו במתנה^ג, והם אופין ומבשלין ונותנים לו, ואפי' בביתו יכולים לבשל לו.

כב. אם אין שם אחרים שערכו י"א שמותר לאפות בצימצום פת אחת ולבשל סיר אחד ולהדליק נר אחד^ד.

הגה: ואם הניח העירוב ולא הזכיר המלאכות בפירוש, אלא אמר בזה יהיה מותר לנו לעשות כל צורכנו הוי כמי שלא עירב כלל^ה.

הגה: מי שמתענה ביו"ט אסור לו לבשל לאחרים אפי' לצורך בו ביום, דזה כמי שלא הניח עירוב שאינו מבשל לאחרים.

עין משפט כ.

או"ח סימן תקכז פ"ב

כו. אם עבר במזיד או בשוגג^ו ובישל כמה סירים שלא לצורך יו"ט בלי עירוב תבשילין, מותר לאכלן בשבת או ביום הול.

ג. וי"ו היינו ע"י משיכה ולא בקנין סודר. ב"י ומ"א ס"ק י"ט. דבמשיכה אינו נראה כ"כ כמקח וממכר כמו בקנין סודר, ולצורך מצוה התירו במשיכה. כה"ח אות קי"ז.

ד. וי"ז לאו דוקא דלהדליק מותר גם בלא עירב כלל. כה"ח אות ק"כ. ופת אחד שמותר לו אפי' גדול שיספיק לו לכל השבת ובלבד שלא יעשה מיני לחמים ומיני תבשילין, ופשוט שאם יש לו לחם אחד אסור לו לאפות שיהיה לו ללחם משנה אם לא שיתן לאחרים במתנה. כה"ח אות קכ"א.

ה. אך לדעת הרי"ף והרמב"ם וכן הנוסח בירושלמי רק בלשון לאפויי ולבשולי צריך לומר.

ו. וי"ח זו תוספת הרמ"א שכתב דה"ה בשוגג, ודעת השו"ע רק במזיד התירו אבל בשוגג כו"ע יאמרו שוגג הייתי ויבשלו בלא עירוב. כה"ח אות קמ"ד.

דף יז:

עין משפט א. או"ח סימן תקכז סעיף טז

מז. יז. לאחר שהכין צרכי שבת יכול לאכול ז.

עין משפט ב. או"ח סימן תקכז סעיף כד

כד. כז. אם הערים לבשל ב' סירים לצורך היום, והותיר אחת לצורך מחר אסור לאכלה ח.

ז. ויש נוהגים לעשותו ללחם משנה כליל שבת וביום שבת, ובסעודה ג' לבצוע עליו מאחר שנעשה בו מצוה. כה"ח אות ק"ב.

ח. והחמירו במערים יותר מבהזיד דאם לא כן כולם יערימו ונמצא התבטלה מצוות עירוב. ב"י בשם הרמב"ם.

ולא קנסו המערים רק לו בעצמו אבל לאחרים מותר, ולו שקנסוהו י"א לעולם, וי"א רק לאותה שבת, ועיין בשער הציון אות ק"ח.

עין משפט ג.

או"ח סימן שלט פעיף ד

ה. ד. אין דנין בשבת ט, לא דיני ממונות ולא דיני קנסות י וכדומה וכ"ש דיני נפשות.

הגה: אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר בשבת כ מי שנתחייב איזה עונש, וכ"ש דאסור להלקותו ל דהוי בכלל דין.

ט. וכולם הטעם שמא יכתוב. ביצה ל"ז ע"א ופי' רש"י שם שמא יכתוב פס"ד לדיינים, ושטר אירוסין לקידושין, ושטר חליצה לחולצת, וכתובה ליבמה, ובירושלמי דרשו "בכל מושבותיכם" מכאן לבתי דינין שלא יהיו דנים בשבת.

ו. מותר לחבר שיר בשבת במשקל ואין חשש שמא יכתוב. מ"מ אם יש בכך טורח אסור משום טרחא בשבת. כה"ח אות ט"ז.

ז. וה"ה שאין מסדרין הטענות בשבת, מ"א ס"ק ג'. ואפי' הבעל דין לעצמו אסור לו לסדרן לעצמו בביתו כדי שיהיו שגורין בפיו משום ודבר דבר. כה"ח אות י"ז.

ח. הדיין שכבר שמע טו"מ הצדדים פשוט שמותר לו לעיין בפסקי ההלכה ולעמוד על אמיתות הדין, שם.

ט. אם יש לישראל דיון בערכאותיהם עם א"י והזמינו אותו בשבת וא"א לדחות ליום אחר מותר לטעון טענותיו ע"י עכו"ם, כה"ח אות כ'.

י. איש ישראל שמסוכן למות ויודע עדות על אשה שמת בעלה מותר לקבל עדותו בשבת משום עיגונה. שם באות כ"א מברכי יוסף ושבות יעקב.

יא. מותר למורה הוראה לשער בדעתו אם יש ששים בהיתר לבטל האיסור שלא נודע תעורבותו רק בשבת, מתה"ד סי' נ"ד. ומהר"י ברונא מתיר אם א"א באומד הדעת גם לשקול ולמדוד אם אין לו מה לאכול והוא צורך השבת, כה"ח אות כ"ב.

יב. אבל דיני איסור והיתר דנים, כה"ח אות כ"ג.

יג. מי שרוצה לברוח ולעגן את אשתו מותר לחבוש אותו בבית הסוהר בשבת, שבות יעקב ח"א סי' י"ד וברכי יוסף אות ב'.

יד. אין מלקין ואין ממיתין בשבת שנאמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת שזו אזהרה לבה"ד שלא ישרפו בשבת למי שנתחייב שריפה וה"ה לשאר עונשים, מ"א ס"ק ג'.

טו. הרודף אחר אחת מכל העריות מותר להצילו בנפשו אפי' ביום שבת, כה"ח אות כ"ט, הגם שהמ"ל הסתפק בזה.

טז. הבעל ארמית בפרהסיא דהיינו בפני עשרה שקנאים פוגעים בו אם זה ביום שבת אין פוגעין בו לחלל עליו השבת, כה"ח אות ל'.

יז. אין קובעין מקום לחליצה בשבת ע"מ לחלוץ ביום ראשון שזה נראה כאילו דנין בשבת, מ"א ס"ק ג'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

- ה. ה. אין מקדשין ^מ אשה בשבת.
- הגה: ויש מתירין באין לו אשה ובנים ^נ, ואפשר דמותר גם להכניסה לחופה ^ס. וסומכין על זה בשעת הדחק, ומ"מ יש ליזהר שלא יבא לידי כך.
- ה. ו. אין חולצין ולא מייבמין ^ע ואין כונסין ולא מקדישין להקדש ^פ ולא מעריכין ולא מחרימין ^צ ולא מפרישין תרומות ומעשרות ^ק, ואין
-
- ו. ואם החליצה ביום א' קובעים מקום בע"ש אבל לא במו"ש פ"ת אות ד' בסדר החליצה.
- מ. ואפי' קידש בע"ש אין עושין חופה בשבת.
- נ. כ"כ הר"ן בשם ר"ת, אבל בתשובה חזר בו ר"ת וכתב דאין מקדשין אלא מתוך דוחק גדול וגם לא היה מורה כן להלכה ולמעשה, ועיין בכה"ח אות ל"ד.
- ס. אף שזה קנין ועי"ז קנאה ליורשה מותר כיון שאין לו אשה ובנים עדיין, והיינו לדעת המתירין.
- ע. שמא יכתוב שטר כתובה ועוד דבמה שמייבם אותה נקנית לו והרי היא כאשתו לכל דבר. כמ"ש באבן העזר סי' קס"ח ואפי' קידש ועשה חופה ליבמה בע"ש אסור משום דאין קונה בה מן התורה אלא ביאה כמ"ש באבן העזר סי' ק"ע סעיף ב' ברמ"א.
- פ. למזבח או לבדק הבית, ולא מעריכין דהיינו האומר ערכי עלי שנותן כפי שניו כמ"ש בתורה בפ' בחוקותי, ולא מחרימין שאומר בהמה זו חרם וסתם חרמים הוא לבדק הבית ומשום גזירת מקח וממכר מגמ', ולא הוי גזירה לגזירה דהכל גזירה חדא.
- ו. ואם מותר להפקיר בשבת או ביו"ט עיין בסי' רמ"ו שיש פלוגתא בזה, וכדי להנצל מהאיסור אפשר לסמוך על המתירין, עיין בכה"ח שם אות מ"ז.
- ז. הגם שאין מקדישין מותר לפסוק לצדקה ולידור להקדש או שמן למאור כמ"ש בסי' ש"ו סעיף ו'.
- צ. ו. אם לא שזה צורך השבת או דבר גדול על הכלל. כה"ח אות מ"ח.
- לגנות ולהחרים לאיש בשבת יש מתירין, כה"ח אות מ"ט.
- ק. דזה דומה למקדיש אותם פירות ועוד שזה מתקן אותם בשבת, כ"כ הרמב"ם בפ' כ"ג הלכה י"ד.
- ואם הפריש בשבת או ביו"ט תו"מ בשוגג יאכל, במזיד לא יאכל עד מו"ש, מ"מ בין כך ובין כך תיקן הפירות, שם רמב"ם הלכה ט"ו.
- ובהפרשת תו"מ בשוגג לא קנסו שוגג אטו מזיד, כמו במבשל ששם האיסור הוא מן התורה, אבל המ"א בס"ק ז' כתב בשם הר"ן דגם בהפרשת תו"מ בשוגג קנסו שוגג אטו מזיד עד מו"ש. ועיין בכה"ח אות נ"א.
- ה"ה דאסור להפריש חלה בשבת כמבואר בסי' תק"ו סעיף ג'.

פודין הבן ר, ואין מגרשין ש אלא א"כ הוא גט שכיב מרע ת.
 כולם אם נעשו שוגגין א או מזידין ב או מוטעין מה שעשו עשוי.

עין משפט ה. או"ח סימן שיה סעיף א

א. המבשל בשבת ג או עשה אחת משאר מלאכות ד אם זה במזיד אסור לו

ר. דהוי כמקח וממכר, ש"ך יו"ד סי' ש"ה ס"ק י"ב. ואם עבר ופדאו בשבת א"צ לפדותו שוב אחר השבת אך ראוי לגזור שיתענו בה"ב, כה"ח אות נ"ד.

ש. אפי' שהגט נכתב ונחתם מע"ש או הובא ע"י שליח שמא יכתוב מעשה ב"ד.

ת. ומיירי שנכתב הגט בע"ש ולא נכתב בו זמן היום אלא כתב בו שבוע זו בסתם דכשר כמ"ש באבן העזר סי' קכ"ז סעיף ז' דאל"כ הוי מוקדם ופסול, מ"א ס"ק ט'.

א. היינו ששכח שהיום שבת ועשה מלאכה או ידע שהיום שבת אך סבר שמלאכה זו מותרת.

ב. ומשמע מכאן דמי שעבר והקנה קרקעות או מטלטלין בשבת קנינו קנין, ב"י.

ג. המבשל בשבת הוא אחד מאבות מלאכות בשבת שחייב עליהן. שבת ע"ג ע"א.

ואחד האופה את הפת או המבשל המאכל או הסממנים או המחמם המים לרחוץ בהם אבר קטן וכן המתוך אחד ממיני מתכות בכל שהוא או המחמם את המתכת עד שתעשה גחלת הרי זה תולדת מבשל, כללו של דבר בין שריפה גוף קשה באש, או הקשה גוף רך באש הרי זה חייב משום מבשל, רמב"ם פ' ט' הלכה ו'.

הניח בשר ע"ג האש בשבת אם נצלה בו כגרוגרת ששיעורו שלישי ביצה כמ"ש בסי' שס"ח סעיף ג', אפי' בצירוף של שנים או שלשה מקומות חייב, וה"ה אם נצלה כולו חצי בישול חייב.

נתבשל חצי בישול מצד אחד פטור עד שיהפוך אותו ויתבשל חצי בישול מצד שני, רמב"ם שם הלכה ה', וכל זה לענין חיוב חטאת אבל איסור ישנו בכל אופן דקיי"ל חצי שיעור אסור מן התורה, כמ"ש בשבת ע"ד ע"א וברש"י שם וביומא ע"ד ע"א דהלכה כר"י דאמר חצי שיעור אסור.

היתה הקדרה על האש והיה צריך שעתיים להתבשל הדבר שבתוכה והוא חיתה בגחלים והתבשלה תוך שעה אפשר דחייב משום מבשל, ומשום מבעיר ומכבה ודאי חייב. ריטב"א שם.

ד. ואם היא מלאכה מדרבנן כתב המשב"ז דבו ביום אסור אפי' בשוגג, אבל בביאורי הגר"א האריך להוכיח דלכ"ע אם עשה מלאכה מדרבנן בשוגג אין לאסור בדיעבד ליהנות ממנה בו ביום, אבל אם עשה במזיד מלאכה דרבנן אסור גם לאחרים עד מו"ש מיד, כ"כ הח"א.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לעולם ה' ולאחרים מותר י' במוצאי שבת מיד ז'. ואם בשוגג בין לו בין לאחרים מותר למוצאי שבת מיד ח'.

אם הוציא פירות חוץ לתחום והחזירם אפי' במזיד מותרים באכילה בו ביום, אפי' למי שהחזירם עבורו משום שלא נעשה האיסור בגופם ולא נשתנו מכמות שהיו כמבואר בסי' ת"ה סעיף ט'. כה"ח אות ז'.

ה. היינו ליהנות מאותה מלאכה דקנסוהו חכמים, אבל מדמיה מותר כמו שאמרו בב"ק ע"א ע"א ובכתובות ל"ד ע"א וכן בחולין דף קט"ו ורש"י שם, והיינו למכור אותה כפי מה שהיה שוה אותו דבר קודם שנעשה בו המלאכה שלא יהנה ממעשה שבת. כה"ח אות ח'.

ו. וכתב המ"א בס"ק א' דמשמע מרשב"א דגם הקדרה אסורה לו לעולם בשימוש כיון שבלועה מאיסור, ומ"מ מועילה כאן הגעלה אפי' לכלי חרס, ואם בישל בלא הגעלה צריך ששים כנגד הבלוע דחמור מבישולי עכו"ם, והגם שמהני הגעלה כאן אפי' לכלי חרס צריך ג' פעמים כמ"ש ביו"ד סי' קי"ג סעיף ט"ז.

ומה שאמרו אסור לו לעולם ה"ה לבני ביתו, ואם מת קנסו לבנו אחריו, מ"א בסוף סי' תקל"ח. וכה"ח אות י"א.

ז. אפי' נתבשל בשבילו יש לו דין של אחרים כיון שאינו שלו, ולא חוששין שיצוה לישראל אחר לבשלו בשבילו דאין אדם חוטא ולא לו, מ"א ס"ק ב'. ויש חולקים ומ"מ בבית קפה של ישראל שמבשל בשבת רח"ל ודאי אסור למי שנתבשל בשבילו, ואפי' אחרים אסור להם לקחת ממנו גם במו"ש משום לפני עיור ומשום מסייע ביד עוברי עבירה. כ"כ הכתב סופר בסי' נ' חא"ח, כה"ח אות י"ב.

ז. דלא בעינן בכדי שיעשו אלא במלאכה הנעשית ע"י אינו יהודי בשביל ישראל משום דקל בעיניו ויבא לעשות כן בפעם אחרת, ב"י.

גוי שבישל מים בשבת אפי' אחר שנצטננו אסורים בשבת עצמו לישראל משום שנעשה בהם איסור, אבל במו"ש מותרים מיד בצוננים אם לא שהמים הם ממי בורות אין שותים אותם אלא אם הרתיחו אותם שלא יזיקו שאז גם בנצטננו אסור במו"ש עד כדי שיעשו. כה"ח אות י"ג.

ואם היה במו"ש יו"ט אסורים דאין שבת מכין ליו"ט, שם אות י"ד.

אם בישל במזיד שאסור לו לעולם ונתערב ברוב מותר למבשל עצמו במו"ש מדין בטל ברוב. כה"ח אות ט"ו.

ח. אבל בשבת עצמו אסור לשניהם שמא יאמר שוגג הייתי.

כל שעשה ע"פ הוראת חכם נקרא שוגג ולא בר עונשין בו. מ"א ס"ק ג'.

שכח, גם נקרא שוגג בין ששכח שהיום שבת בין ששכח שזו מלאכה אסורה. כה"ח אות י"ח.

האומר מותר יש לו דין של שוגג, שם.

הגה: אמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת מותר למו"ש בכדי שיעשו. ועיין בסי' ש"ז סעיף כ'.

עין משפט ו. אר"ח סימן תקכו סעיף יז

יח. התחיל ללוש עיסתו לצורך שבת או התחיל לבשל ט ונאכל העירוב, גומר אותה עיסה י או אותו הבישול.

עין משפט זז. אר"ח סימן שכו סעיף ח

יא. אדם מותר לו לטבול בשבת כ מטומאתו.

אנוס קל יותר משוגג דאנוס רחמנא פטריה.

ט. אפי' לא התחיל אלא לחתוך הירקות לבשלם הוי התחיל לבשל. כה"ח אות ק"ד.

י. ויש מקילים גם לעשות כל הבישולים אחר שהתחיל ובשעת הדחק יש לסמוך על המתירין. כה"ח אות ק"ה.

כ. משנה ביצה י"ז וכב"ה, משום שאדם נראה כמיקר, ואפי' במים סרוחים אדם נראה כמיקר, ובימות גשמים נראה כיורד לרחוץ עצמו מטיט, ב"י מגמ' ביצה י"ח.

וּכְּנֵן מְנַהֵג יְרוּשָׁלַיִם שְׂרׁוּב ת"ח טובלים בשבת בבוקר, כה"ח אות ל"ב.

וגם לטבול במים חמים שהוחמו מע"ש יש שנהגו להתיר, בפרט במים שאין היד סולדת בו דלדעת הרמב"ם מותר כל גופו. ועיין בכה"ח אות ל"ג, ועיין מש"כ לעיל באות ב' מרע"א.